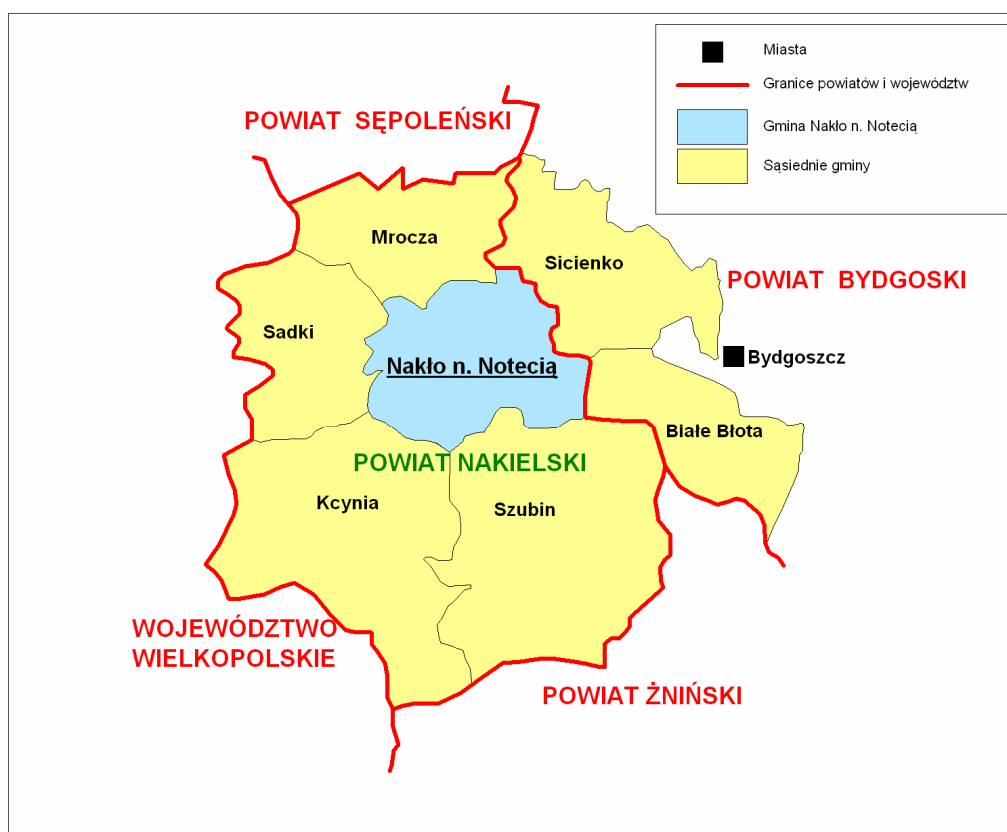

2.1. DANE ADMINISTRACYJNE

Miasto i Gmina Nakło nad Notecią położona jest w zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w ziemskim powiecie nakielskim. Zajmuje obszar o powierzchni 18 690 ha. Obszar wiejski powierzchniowo zajmuje 17 635 ha natomiast powierzchnia miasta Nakło n. Notecią wynosi 1 055 ha. Gmina graniczy z sześcioma gminami: od północy z gminą Mrocza, od północnego wschodu z gminą Sicienko, od wschodu z gminą Białe Błota, od południa z gminami Szubin i Kcynia, a od zachodu z gminą Sadki.

RYSUNEK 1. Gmina Nakło nad Notecią w granicach powiatu nakielskiego oraz w otoczeniu gmin sąsiednich.

Gmina ma kształt dość zwarty, kolisty. Teren gminy rozdzielony jest rzeką Notec i Kanałem Bydgoskim - na dwie części: północną obejmującą sołectwa z dobrze rozwiniętym rolnictwem i teren miasta oraz południową gdzie zlokalizowane są zwarte kompleksy leśne.

Miasto Nakło nad Notecią usytuowane jest na głównych szlakach komunikacyjnych obejmujących trasę krajową nr 10, węzeł kolejowy (Szczecin - Piła - Bydgoszcz - Warszawa) i trakt wodny (rzeka Notec i Kanał Bydgoski). Miasto jest siedzibą władz gminnych oraz powiatowych. Obsługuje rejon sąsiadujących z nim bezpośrednio sołectw w zakresie potrzeb administracyjnych, usługowo-handlowych, oświatowych oraz obsługi rolnictwa a także

pobliskie gminy wchodzące w skład powiatu nakielskiego. Miasto jest siedzibą wielu instytucji publicznych.

Położenie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w bliskiej odległości od miasta Bydgoszcz (25 km) sprawiło, że obszar gminy jest terenem bardzo atrakcyjnym pod względem gospodarczym. Powstało tu wiele znaczących podmiotów gospodarczych o charakterze regionalnym. Na obszarze gminy – w miejscowości Paterek - powołano również specjalną strefę ekonomiczną.

Położenie w sąsiedztwie miasta Bydgoszcz a także duże walory krajobrazowo-przyrodnicze sprawiły również że gmina stała się atrakcyjna ze względu na osadnictwo. Obserwuje się coraz większe zainteresowanie kupnem gruntów budowlanych i zamieszkaniem w granicach gminy. Staje się ona zatem zapleczem mieszkaniowym Bydgoszczy.

Gmina Nakło nad Notecią posiada status gminy miejsko-wiejskiej.

Sieć osadnicza gminy obejmuje 30 miejscowości skupionych w 20 sołectwach, oraz miasto Nakło nad Notecią.

RYSUNEK 2. Gmina Nakło nad Notecią – podział na sołectwa.

2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Obszar gminy Nakło nad Notecią leży na skraju makroregionu Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka (315.3), w obrębie mezoregionów Dolina Środkowej Noteci (315.34) i Kotlina Toruńska (315.35).

Północna część gminy ukształtowana została w wyniku procesów akumulacji glacialnej. Jest to obszar wysoczyzny morenowej o wysokościach bezwzględnych 100-110 m n.p.m. Maksymalna wysokość wynosi 122,6 m n.p.m. i występuje w okolicy Gumnovic. Wysoczyzna morenowa poprzecinana jest obniżeniami o charakterze wytopiskowym (okolice Olszewki, Karnówka, Trzeciewnicy, Michalina).

Obszar gminy położony na południe od wysoczyzny ukształtowany został w wyniku erozyjno-akumulacyjnej działalności wód roztopowych w czasie stadialnym pomorskiego ostatniego zlodowacenia. Procesy te spowodowały powstanie dwóch odmiennych typów krajobrazu. Jeden z nich tworzą erozyjno-akumulacyjne terasy pradolinne (równiny terasowe) o wysokości bezwzględnej 68-70 m n.p.m. (rejon Paterek-Rozwarzyn i Występ-Potulice-Kaźmierowo). Są to obszary płaskie z niewysokimi pagórkami pochodzenia eolitycznego.

Wymienione poziomy terasowe rozdziela dolina Noteci a od wysoczyzny oddziela tzw. dolina Kanału Bydgoskiego.

Najniżej położonymi na obszarze gminy są tereny pradolinne, które tutaj tworzą dwie jednostki: Pradolinę Noteci oraz Dolinę kanału Bydgoskiego. Są to tereny płaskie o znacznej szerokości (2-3,5 km) i wysokości bezwzględnej 54-56 m n.p.m.

2.3. SPOŁECZEŃSTWO

2.3.1. LICZBA LUDNOŚCI I JEJ STRUKTURA

Na terenie gminy zamieszkuje łącznie 32 798 osób (dane z 31.12.2007 roku). Miasto Nakło nad Notecią liczy 19 824 mieszkańców, natomiast obszar wiejski zamieszkuje 12 974 osoby. Rozmieszczenie liczby ludności w poszczególnych miejscowościach gminy obrazuje poniższa tabela.

Liczba ludności w mieście i gminie
TABELA 1. Nakło nad Notecią.

Obszar	Sołectwo (Wieś)	Liczba osób zamieszkałych w miejscowości
1	2	3
Miejski: 19 824	Nakło nad Notecią	19824
Wiejski: 12 974	Bielawy	140
	Chrzastowo	457
	Gorzeń	256
	Kaźmierowo	53
	Niedola	29
	Piętacz	4
	Gumnowice	107
	Karnowo	454
	Nowakówko	3
	Karnówko	256
	Lubaszcz	368
	Małocin	224
	Michalin	124
	Minikowo	464
	Anielin	4
	Olszewka	602
	Paterek	2694
	Polichno	318
	Potulice	1461
	Elźbiecin	7
	Rozwarzyn	234
	Suchary	315
	Ślesin	1502
	Gabrielin	57
	Kazin	243
	Trzeciewnica	803
	Wieszki	177
Gostusza	1	
Janowo	82	
Występ	1533	
Bez adresu	2	
Razem gmina:		32 798

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

W obrębie miasta oraz największych pod względem zaludnienia miejscowości wyznaczono ulice. Poniżej przedstawiono szczegółowe dane demograficzne w obrębie największych jednostek administracyjnych (Nakło n. Notecią, Paterek, Potulice, Ślesin, Trzeciewnica i Występ).

TABELA 2. Liczba ludności w mieście Nakło nad Notecią oraz miejscowościach: Paterek, Potulice, Ślesin, Trzeciewnica i Występ według wykazu ulic.

Nazwa miejscowości	Nazwa ulicy	Liczba osób zamieszkałych na poszczególnej ulicy/placu	Nazwa miejscowości	Nazwa ulicy	Liczba osób zamieszkałych na poszczególnej ulicy/placu
1	2	3	1	2	3
Miasto Nakło nad Notecią	1 Maja	281	Miasto Nakło nad Notecią	Nowy Świat	173
	Armii Krajowej	79		Olszewska	27
	Asnyka	45		Orzeszkowej	43
	Baczyńskiego	61		Osiedle Bolesława Chrobrego	2297
	Balcerzaka	33		Osiedle Władysława Łokietka	1486
	Bartkowskiego	34		Paderewskiego	179
	Bohaterów	168		Parkowa	82
	Bolesława Krzywoustego	779		Piaskowa	108
	Broniewskiego	58		Plac Konopnickiej	70
	Bydgoska	1095		Plac Szkolny	106
	Chopina	255		Plac Zamkowy	227
	Długa	898		Pocztowa	454
	Dolna	121		Podgórna	123
	Drzymały	61		Polna	49
	Dworcowa	418		Potulicka	390
	Działkowa	270		Powstańców Wielkopolskich	222
	Generała Dąbrowskiego	1155		Poznańska	4
	Generała Hallera	371		Półwiejska	131
	Gimnazjalna	481		Prusa	40
	Hłaski	71		Przechnica	78
	Jackowskiego	123		Reja	72
	Karłowicza	26		Reymonta	180
	Karnowska	145		Rudki	218
	Kazimierza Wielkiego	959		Rynek	246
	Kilińskiego	553		Sądowa	273
	Kochanowskiego	55		Sienkiewicza	204
	Kołątaja	39		Słowackiego	49
	Kościelna	112		Staszica	321
	Kraszewskiego	93		Strażacka	12
	Księdza Gepperta	17		Szymanowskiego	135
	Księdza Skargi	659		Świętego Wawrzyńca	26
	Lelewela	28		Tuwima	190
	Leśna	3		Wańkowicza	52
Łączna	89	Wąska	11		
Mickiewicza	270	Wichrowe Wzgórze	259		
Młyńska	269	Wodna	104		
Moniuszki	242	Wzgórze Wodociągowe	141		
Mrotecka	238	Zanotecie	66		
Nadskakuły	29	Zielone Wzgórze	4		
Nałkowskiej	54	Razem Nakło nad Notecią:	19824		
Niecała	47				
Norwida	43				
Noteczka	4				
Nowa	141				

1	2	3	1	2	3	
Wies Paterek	7 Lutego	127	Wies Potulice	Aleja Parkowa	263	
	Brzozowa	4		Bydgoska	147	
	Cicha	65		Działkowa	434	
	Kcyńska	94		Leśna	56	
	Leśna	106		Polna	76	
	Łąkowa	161		Sportowa	238	
	Ogrodowa	23		Szkolna	247	
	Okrężna	74		Razem Potulice:	1461	
	Osiedle Jana Sobieskiego	1220		Boczna	157	
	Przemysłowa	82		Brzozowa	60	
	Spacerowa	78		Dębowa	55	
	Spokojna	4		Długa	205	
	Szubińska	303		Dworcowa	306	
	Wyzwolenia	353		Jabłoniowa	21	
Razem Paterek:	2694	Jarzębinowa	15			
Wies Występ	Brzozowa	4	Wies Ślesin	Kasztanowa	48	
	Bukowa	6		Kazińska	86	
	Dębowa	116		Kolejowa	28	
	Fiołkowa	95		Kościelna	19	
	Frezjowa	32		Lipowa	35	
	Goździkowa	55		Nakielska	90	
	Kanałowa	9		Nowa	49	
	Kasztanowa	2		Ogrodowa	35	
	Krokusowa	95		Rzemieślnicza	56	
	Lipowa	12		Sosnowa	38	
	Makowa	125		Sportowa	85	
	Nakielska	52		Stawowa	23	
	Narcyzowa	84		Strażacka	1	
	Różana	132		Świerkowa	59	
	Rybacka	238		Topolowa	31	
	Topolowa	26		Razem Ślesin:	1502	
	Tulipanowa	19		Wies Trzeciewnica	Bratkowa	29
	Wiejska	356			Dojazdowa	11
	Wierzbowa	8			Karpacka	78
	Wrzosowa	67			Krótka	16
Razem Występ:	1533	Łąkowa	20			
		Nowa	7			
		Pałacowa	55			
		Podgórna	187			
		Polna	27			
		Powstańców Wielkopolskich	155			
		Słoneczna	94			
		Spacerowa	6			
		Stawowa	20			
		Sucharska	26			
		Topolowa	22			
		Wichrowa	13			
		Zaulek	37			
		Razem Trzeciewnica:	803			

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Nakło nad Notecią. Dane na dzień 31.12.2007 r.

Zmiany liczby ludności gminy w latach 2000 - 2006 obrazuje tabela 3.

**Zmiany liczby ludności w gminie Nakło n. Notecią w latach
TABELA 3. 2000-2006 (stan na dzień 31 grudnia każdego roku).**

Rok	Liczba mieszkańców *		
	Miasto	Obszar wiejski	Razem
2000	19708	12321	32029
2001	19658	12421	32079
2002	19672	12503	32175
2003	19612	12488	32100
2004	19507	12555	32062
2005	19456	12668	32124
2006	19409	12681	32090

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

* zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania na dzień 31 XII.

Z zestawienia zawartego w tabeli wynika, że liczba ludności systematycznie zmniejsza się w granicach miasta na rzecz ludności zamieszkałej na obszarach wiejskich. Wynika to z wewnętrznych migracji ludności na tereny wiejskie zarówno z obszaru miasta Nakło n. Notecią jak i miasta Bydgoszcz.

Wg danych Głównego Urzędu statystycznego (stan na koniec 2007 r.) 52 % mieszkańców gminy stanowią kobiety, natomiast 48 % mężczyźni.

Pod względem wiekowym struktura społeczeństwa gminy Nakło n. Notecią kształtuje się następująco:

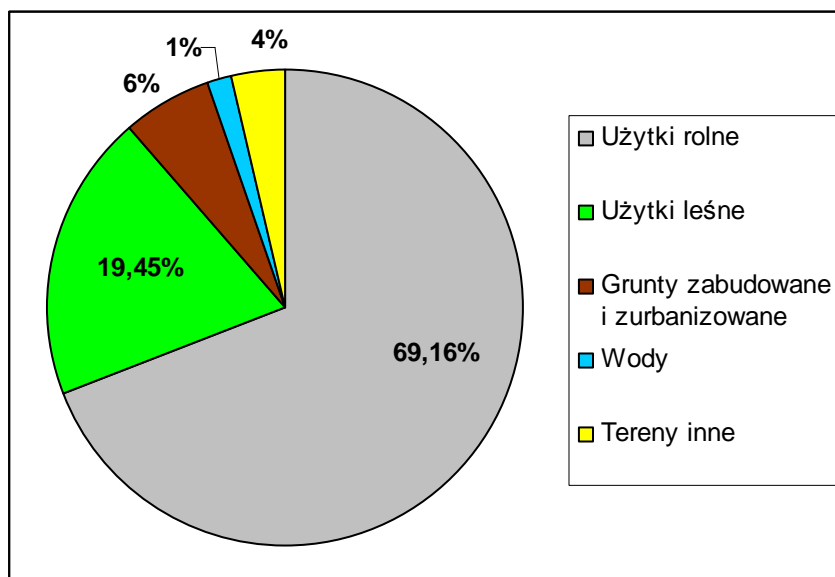
- ludność w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 17 lat) 22 %;
- ludność w wieku produkcyjnym (w wieku zdolności do pracy) 65 %;
- ludność w wieku poprodukcyjnym 13%.

Z powyższych danych wynika zatem fakt o bardzo dobrym poziomie społeczeństwa pod względem gospodarczym.

2.4. UŻYTKOWANIE TERENU

Podstawową formą użytkowania terenu gminy Nakło n. Notecią jest użytkowanie rolnicze. Użytki rolne zajmują tutaj 12928 ha tj. 69,16 % powierzchni geodezyjnej gminy. W obrębie gruntów rolnych przeważają grunty orne, co świadczy o rolniczym charakterze użytkowania gminy.

Na wykresie poniżej przedstawiono ogólny schemat użytkowania gruntów na terenie gminy.

WYKRES 1. Struktura użytkowania gruntów gminy Nakło n. Notecią.

Rozpatrując kryterium obszarowe gminy można również stwierdzić znaczący udział użytków leśnych. Użytki leśne w obrębie analizowanego obszaru zajmują powierzchnię 3636 ha (19,45 % w stosunku do całej gminy). Obszary leśne zlokalizowane są w południowej i południowo-wschodniej części gminy.

Tereny zurbanizowane - przemysłowe stanowią ok. 0,68 % ogólnej powierzchni gminy oraz około 11 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Udział terenów przemysłowych w najbliższych latach zwiększy się jeszcze bardziej z uwagi na zatwierdzenie i zlokalizowanie na terenie gminy strefy gospodarczo-ekonomicznej w miejscowości Paterek.

Charakterystyczny dla obszaru gminy jest udział gruntów pod wodami. Na obszarze gminy zewidencjonowano 273 ha wód, z czego nie sklasyfikowano wód stojących. Wszystkie zbiorniki wodne mają zatem charakter przepływowy, w związku z czym zakwalifikowano je do wód płynących.

Charakter obszarów wodnych ukształtował przepływ rzeki Noteci i Kanału Bydgoskiego przez teren gminy w układzie równoleżnikowym, oraz lokalnych dopływów (małe cieki wodne i rowy melioracyjne).

Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy Nakło n. Notecią, przedstawiono w tabeli 4.

TABELA 4. Użytkowanie ziemi w gminie Nakło nad Notecią.

Rodzaje gruntów	Powierzchnia geodezyjna ogółem	Udział w ogólnej powierzchni	Powierzchnia geodezyjna obszaru miasta	Udział w ogólnej powierzchni miasta	Powierzchnia geodezyjna obszaru wiejskiego	Udział w ogólnej powierzchni obszaru wiejskiego	
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	
Powierzchnia ogólna	18693	100	1062	100	17631	100	
Użytki rolne	12928	69,16	624	58,76	12304	69,79	
grunty orne	8619	46,11	326	30,70	8293	47,04	
sady	94	0,50	9	0,85	85	0,48	
łąki trwałe	3117	16,67	254	23,92	2863	16,24	
pastwiska trwałe	434	2,32	19	1,79	415	2,35	
grunty rolne zabudowane	212	1,13	10	0,94	202	1,15	
grunty pod stawami	297	1,59	0	0,00	297	1,68	
grunty pod rowami	155	0,83	6	0,56	149	0,85	
Użytki leśne	3636	19,45	17	1,60	3619	20,53	
lasy	3424	18,32	16	1,51	3408	19,33	
grunty zadrzewione i zakrzewione	212	1,13	1	0,09	211	1,20	
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1162	6,22	359	33,80	803	4,55	
tereny mieszkalne	245	1,31	119	11,21	126	0,71	
tereny przemysłowe	128	0,68	38	3,58	90	0,51	
inne tereny zabudowane	92	0,49	54	5,08	38	0,22	
zurbanizowane tereny niezabudowane	4	0,02	4	0,38	0	0,00	
tereny rekreacyjne wypoczynkowe	38	0,20	21	1,98	17	0,10	
tereny komunikacyjne	drogi	526	2,81	93	8,76	433	2,46
	tereny kolejowe	129	0,69	30	2,82	99	0,56
	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00
użytki kopalne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	
Wody	273	1,46	17	1,60	256	1,45	
powierzchniowe płynące	273	1,46	17	1,60	256	1,45	
powierzchniowe stojące	0	0,00	0	0,00	0	0,00	
Tereny inne	694	3,71	45	4,24	649	3,68	
użytki ekologiczne	61	0,33	0	0,00	61	0,35	
nieużytki	600	3,21	29	2,73	571	3,24	
tereny różne	33	0,18	16	1,51	17	0,10	

Źródło: Wydział Geodezji i Kartografii Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią.

2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Biorąc pod uwagę dane z Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy dotyczące podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON (stan na 31.12.2007 r.) na terenie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią zarejestrowanych jest ok. 3103 podmiotów gospodarczych, z czego 2136 w obrębie miasta a 967 na pozostałym terenie gminy. Szczegółowe dane znajdują się w tabeli 5.

TABELA 5. Podmioty gospodarcze wg rejestru Regon (stan na 31.12.2006 r.).

Jednostka terytorialna	Ogółem	Sektor		Razem sektor publiczny i prywatny								
		publiczny	prywatny	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	przedsiębiorstwa państwowe	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	Spółki handlowe		Spółki cywilne	Spółdzielnie	Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nakło n. Notecią Gmina	967	36	931	33	1	1	42	13	0	7	29	792
Nakło n. Notecią Miasto	2136	114	2022	43	0	0	70	7	0	14	32	1669
Razem	3103	150	2953	76	1	1	112	20	b.d.	21	61	2461

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Z analizy danych tabelarycznych wynika, że większość podmiotów gospodarczych 68,8 % prowadzi swoją działalność w granicach administracyjnych miasta Nakło n. Notecią, co świadczy o lokalnej dominacji tej jednostki osadniczej.

W tabeli 6 przedstawiono strukturę podmiotów gospodarczych na terenie gminy wg sekcji PKD (Państwowej Klasyfikacji Działalności).

Struktura podmiotów gospodarczych na podstawie PKD

TABELA 6. (stan na 31.12.2007 r.)

Nazwa Sekcji według PKD	Ilość podmiotów gospodarczych [szt.]		
	obszar wiejski	miasto	gmina ogółem
1	2	3	4
Sekcja A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	58	26	84
Sekcja B - Rybactwo	1	0	1
Sekcja C - Górnictwo	1	0	1
Sekcja D - Przetwórstwo przemysłowe	136	271	407
Sekcja E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	1	1	2

1	2	3	4
Sekcja F - Budownictwo	143	196	339
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	295	753	1048
Sekcja H - Hotele i restauracje	34	52	86
Sekcja I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność	65	100	165
Sekcja J - Pośrednictwo finansowe	27	90	117
Sekcja K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	89	338	427
Sekcja L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	11	15	26
Sekcja M - Edukacja	33	49	82
Sekcja N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	25	106	131
Sekcja O - Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	48	139	187
Sekcja P - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0
Sekcja Q - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0
OGÓŁEM	967	2136	3103

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Z powyższego zestawienia wynika że największy udział w działalności gospodarczej zajmuje sekcja związana z handlem i działalnościami usługowymi świadczonymi dla mieszkańców gminy.

Na terenie gminy dominujące są również branże przetwórstwa przemysłowego i budownictwa oraz powiązane z nimi transport i gospodarka magazynowa.

TABELA 7. Lista najważniejszych podmiotów gospodarczych gminy Nakło n. Notecią.

Lp.	Nazwa	Adres	Opis działalności
1	2	3	4
1.	Cukrownia „Nakło” S.A.	ul. Rudki 1, 89-100 Nakło.	Przetwórstwo oraz produkcja cukru i syropu z buraków cukrowych.
2.	Zakłady Sprzętu Instalacyjnego „Polam - Nakło”	ul. Kościelna 8, 89-100 Nakło.	Produkcja wyrobów dla branży elektrycznej i elektroenergetycznej.
3.	Nakielskie Zakłady Maszyn i Urządzeń Gastronomicznych „SPOMASZ” Sp. z o.o.	ul. Potulicka 1, 89-100 Nakło nad Notecią	Producent i eksporter maszyn i urządzeń stosowanych w procesie przygotowania żywności.
4.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „ZELAN” Antoni Zieliński,	ul. Słowackiego 9, 89-100 Nakło nad Notecią.	Produkcja sztuców jednorazowego użytku, Usługi galwanizerskie.
5.	Przedsiębiorstwo Przemysłu Meblarskiego, z-d nr 1 i z-d nr 3,	89-120 Potulice	Produkcja mebli.

1	2	3	4
6.	Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego „Paterek”	Paterek	Produkcja i usługi dla potrzeb przemysłu i transportu kolejowego. Produkcja konstrukcji stalowych.
7.	Przedsiębiorstwo Robót Drogowych w Nakle, Wytwórnia Mas Bitumicznych w Paterku.	Paterek	Branża budowlana i wytwórcza.
8.	MTB Trzebińscy sp.j.	Nakło nad Notecią ul. Dolna 1a	Produkcja rur osłonowych dla teletechnicznej kanalizacji kablowej oraz rur osłonowych do kabli energetycznych.
9.	EKO Nakło s.c. M.Klajda, T.Brzykcy	Nakło nad Notecią ul. Młyńska 22	Przedsiębiorstwo oczyszczania miasta – wywóz odpadów komunalnych
10.	Firma transportowa NOWAK	Nakło nad Notecią ul. Zanotecie 2	Transport samochodowy
11.	PROLAB s.c.	Paterek ul. Przemysłowa 3	Farmaceutyczne Przedsiębiorstwo Analityczno-Handlowe – produkcja farmaceutyków
12.	PW ROBAC K. Boniecki – Zakład w Paterku	Paterek ul.Przemysłowa 9	Skup, utylizacja i unieszkodliwianie odpadów (oleje przetworzone, surowce wtórne, opony, odpady niebezpieczne).
13.	Zakład Przetwórstwa Drzewnego – zakład w Paterku	Paterek ul.Przemysłowa 12	Wyrób drewna budowlanego.
14.	SYDFANER Potulice	Potulice ul. Działkowa 1a	Producent okleiny; półfabrykaty i elementy wykończeniowe, folie meblowe

Źródło: Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na lata 2004-2008 z perspektywą na lata 2009-2013, Urząd Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

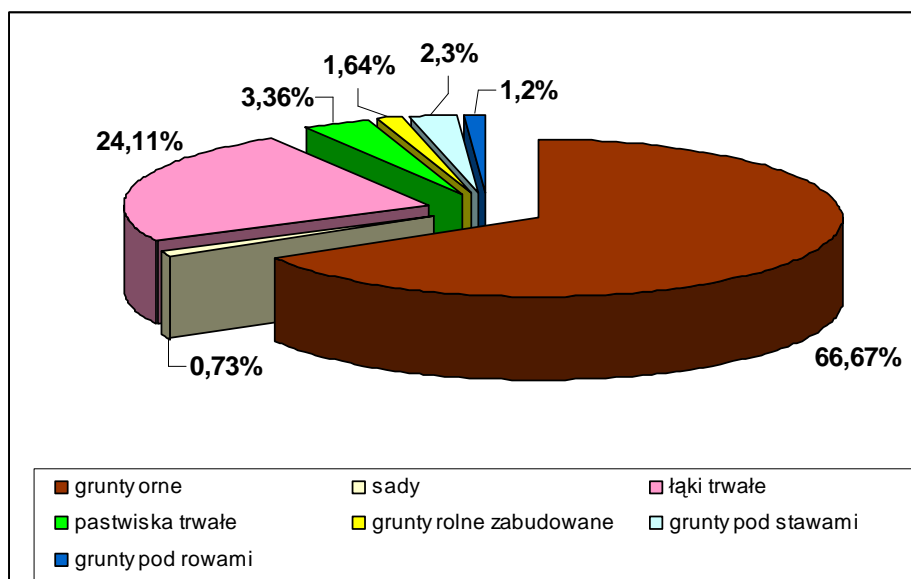
2.6. ROLNICTWO

Rolnictwo stanowi jeden z podstawowych działów gospodarki gminy Nakło n. Notecią. Zadaniem jego jest uzyskanie produktów roślinnych i zwierzęcych w wyniku uprawy i hodowli roślin oraz chowu i hodowli zwierząt gospodarskich, dla zaspokojenia potrzeb żywnościowych ludzi i inwentarza żywego. Dostarcza ono również surowców dla różnych działów przemysłu, otrzymuje też w zamian potrzebne w produkcji rolniczej środki, jak nawozy chemiczne, pestycydy, maszyny i energię.

Ogólna powierzchnia użytków rolnych gminy wynosi 12 928 ha, co stanowi ok. 69% ogólnej powierzchni gruntów gminy.

Nad poszczególnymi typami rolniczego użytkowania ziemi znacząco dominują grunty orne (67% gruntów rolnych).

Strukturę użytkowania rolnego gminy Nakło n. Notecią przedstawia wykres 3.

WYKRES 2. Struktura użytkowania gruntów rolnych gminy.

Łączna liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy wg spisu rolnego z roku 2002 wynosi 916. Najwięcej jest gospodarstw małych o powierzchni do 1 ha. Jest ich ok. 299, co stanowi ok. 32 % wszystkich gospodarstw gminy. Wysoki udział procentowy posiadają też gospodarstwa duże o powierzchni większej niż 15 ha. Jest ich 181 i stanowią ok. 20 % wszystkich gospodarstw.

Poniższa tabela przedstawia charakterystykę gospodarstw rolnych:

TABELA 8. Charakterystyka gospodarstw rolnych.

Grupy obszarowe użytków rolnych	Powierzchnia [ha]	Liczba gospodarstw [szt.]	Procentowy udział gospodarstw w stosunku do wszystkich gospodarstw gminy	W tym gospodarstwa indywidualne [szt.]
Ogółem	14172	916	100	907
Do 1 ha	136	299	32,64	299
1 – 5 ha	641	253	27,62	252
5 – 10 ha	2265	87	9,50	86
10 – 15 ha	1326	96	10,48	95
15 ha i więcej	9803	181	19,76	175

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002r.

Większość powierzchni użytków rolnych gminy, znajduje się we władaniu gospodarstw indywidualnych, posiadających minimum 1 ha użytków rolnych. Pozostałe użytki są we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych i spółek z osobowością prawną.

2.7. TURYSTYKA I REKREACJA

Gmina Nakło nad Notecią położona jest przy połączeniu Kanału Bydgoskiego z Notecią. Nakło leży na prawobrzeżnej ziemi nadnoteckiej, zwanej Krajną. Równocześnie gmina od południa graniczy z etnograficzno-historycznym regionem Polski zwanym Pałukami.

Tereny te posiadają wysokie walory turystyczne i historyczne ze względu na piękno otaczającej przyrody oraz na liczne zachowane do dzisiaj zabytki kultury.

Historycznie obszar ten był znanym i silnym grodem jako stolica Krajny już w XI w. Przeprowadzonych w latach 1958-1960 wykopaliska archeologiczne, objęły teren średniowiecznego grodziska mieszczącego się w obrębie obecnego Placu Zamkowego. Burzliwe dzieje historyczne wielokrotnie zmieniały miasto i jego okolicę. Stały się one podstawą do stworzenia Muzeum Ziemi Krajeńskiej.

Wśród zabytków gminy wymienić należy zespół pałacowo – parkowy w Potulicach, Cmentarz Ofiar Obozu Hitlerowskiego w Potulicach, dworek i młyn wodny w Chobielinie Młyn, Dwór z 1886 roku w Chrzastowie, Dwór z XIX w. w Olszewce, Dwór w Olszewce Małej, Dwór w Lubaszczu.

Na uwagę zasługują również drewniany kościół parafii rzymsko-katolickiej pw. św. Mikołaja w Ślesinie - zabytek klasy 0 (na fotografii, źródło: www.naklo.pl).

Gminę Nakło nad Notecią przecina rzeka Noteć oraz Kanał Bydgoski. Rzeka przebiega od południowego –wschodu ku zachodowi częściowo w południowej części Miasta Nakła n. Notecią. Przed bezpośrednim wpłynięciem w granice miasta rzeka Noteć łączy się z Kanałem Bydgoskim biegnącym ku wschodowi, łączącym Noteć z Brdą.

Na obszarach gminy wzdłuż rzeki Noteć ciągnie się pas "łąk nadnoteckich", które stanowią bardzo cenny przyrodniczo i krajobrazowo teren starorzecza.

Poza terenami licznych cieków wodnych będących dopływami Noteci i Kanału Bydgoskiego na obszarze gminy ważną rolę hydrologiczną odgrywają zespoły stawów hodowlanych w okolicach miejscowości Występ, Gorzeń i Ślesin. Walory naturalne oprócz łąk nadnoteckich stwarzają obszary leśne w południowej i południowo-wschodniej części gminy.

Walory naturalne i zasoby kulturowe czynią z gminy Nakło nad Notecią obszar atrakcyjny turystycznie i rekreacyjnie.

Szczególny nacisk powinien być położony na rozwój turystyki wodnej, przyrodniczo-krajoznawczej, turystyki edukacyjno-poznawczej oraz turystyki aktywnej.